

Softvér pre ľudí

alfa+

1/2022

KROS NEWS

Legislatíva | Zákony v praxi | Postupy účtovania

03

Zmeny v zákonoch

Daňové priznanie fyzických osôb za rok 2021

06

Zmeny v zákonoch

Osobitný spôsob úhrady DPH od roku 2022

08

Daň z príjmov

Odpočet daňovej straty v daňovom priznaní za rok 2021

10

Daň z príjmov

Daňový bonus na dieťa

12

Účtovníctvo

Vysporiadanie neuhradených faktúr

KROS NEWS

Copyright © 2022 KROS a. s.

041/707 10 10 • kros@kros.sk • www.kros.sk

Šéfredaktorka: Gabriela Trpišová

Redaktori: Ing. Miroslava Horňáková, Ing. Kristína Tašková,
Mgr. Jaroslava Svrčková

Odborná korektúra: Ing. Katarína Synáková

Štylistická korektúra: Gabriela Trpišová

Jazyková korektúra: M KREO

Grafická úprava: M KREO

Informácie v časopise sú spracované k právnemu stavu platnému ku dňu jeho publikovania – 18. 1. 2022.

alfa+

Úvodník

Len pred pár dňami sme začali písať rok 2022. Máme pred sebou dvanásť nových mesiacov a mne sa vynárajú otázky: Kam smerujeme? Aký bude nový rok?

Môžeme si vydýchnuť. Bude taký, aký si ho urobíme. Hoci si myslím, že niektoré veci sú predurčené na to, aby sa stali, veľa vecí môžeme ovplyvniť. Či to vnímate alebo nie, všetko sa neustále mení – ekonomika, technológie, prostredie, váš pracovný aj rodinný život, vaše telo, všetko. Čím lepšie dokážeme prijať zmenu, tým bude náš život krajší.

Pre niektorých ľudí je predstava neustálej zmeny desivá, pretože často zahŕňa riziko a stratu čohokoľvek, čo je pohodlné a známe. V skutočnosti je zmena pre každého z nás príležitosť zažiť niečo nové, rásť a vyvíjať sa ako človek. Zmena je nevyhnutná a čím viac jej odolávame, tým viac sa okrádame o nové skúsenosti, ktoré môžu zmeniť náš profesionálny a osobný život.

Možno nepatríte práve k ľuďom, ktorí stále vyhľadávajú a skúšajú niečo nové, rovnako ani ja k nim nepatrím. Naučila som sa však, že to, ako „niečo“ dopadne, nezávisí ani tak od samotnej udalosti, ako od mojej reakcie na ňu. Udalosti sa dejú, nemôžeme ich zmeniť, sú mimo našej kontroly. Môžeme však zmeniť svoje reakcie a zabezpečiť si tak oveľa jednoduchší a pozitívnejší život. :-)

Gabriela Trpišová

Daňové priznanie fyzických osôb za rok 2021

Daňové priznanie k dani z príjmov fyzických osôb typu B (ďalej DPFO B typ B) za rok 2021 je daňovník povinný podať do 31. marca 2022. Túto povinnosť má v prípade, ak jeho celkové zdaniteľné príjmy za rok 2021 boli vyššie ako 2 255,72 eura, ak dosiahol daňovú stratu, alebo na základe rozhodnutia správcu dane.

DPFO typ B teda podá daňovník, fyzická osoba, ak dosiahol zdaniteľné príjmy podľa § 5 až § 8 zákona o dani z príjmov (ďalej ZDP). Ide napríklad o príjmy zo živnosti, z prenájmu, z umeleckej činnosti, prípadne ak dosiahol kombináciu uvedených príjmov. Ak daňovník dosiahol iba príjmy zo závislej činnosti (§ 5 ZDP), môže požiadať zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania dane alebo podá DPFO typ A.

V DPFO B typ B za rok 2021 je niekoľko zmien. Zvýšila sa suma životného minima, ktorá má vplyv na výpočet nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka a na manželku a tiež na výšku daňového bonusu. Nezdaniteľná časť na kúpeľnú starostlivosť bola zrušená, túto si už daňovník v DPFO za rok 2021 preto uplatniť nemôže. Upravuje sa vykazovanie daňových strát a znížila sa aj hranica príjmov pre uplatnenie 15 % sadzby dane.

Nezdaniteľné časti základu dane

Nezdaniteľné časti základu dane (ďalej NČZD) sú položky, o ktoré si môže daňovník znížiť základ dane z tzv. aktívnych

príjmov. Ide o základ dane z príjmov zo závislej činnosti podľa § 5 ZDP alebo čiastkový základ dane (ďalej ČZD) z príjmov z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 ZDP.

Za zdaňovacie obdobie roka 2021 si môže daňovník (FO) uplatniť tieto NČZD:

- na daňovníka,
- na manželku/manžela daňovníka,
- na príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie – vo výške, v akej boli v zdaňovacom období preukázateľne zaplatené. Maximálne však v úhrne 180 eur za rok.

Na NČZD na daňovníka má nárok každý daňovník bez ohľadu na vek či štátnu príslušnosť, a to rezident SR, nerezident SR, dieťa, študent, dospelý, ale aj dôchodca. Jediná výnimka je práve u daňovníka, ktorý je poberateľom dôchodku k 1. 1. zdaňovacieho obdobia (napr. starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, výsluhového dôchodku). Ak je jeho dôchodok vyšší ako výška NČZD na daňovníka, nárok na uplatnenie už nevzniká. Ak je výška

dôchodku nižšia, nárok vzniká v pomernej časti (je znížená o sumu vyplateného dôchodku).

NČZD na manželku/manžela si môže daňovník uplatniť, ak s manželkou/manželom žije v príslušnom zdaňovacom období v spoločnej domácnosti (podmienkou existencie domácnosti nie je spoločný trvalý pobyt manželov). Zároveň musí manželka spĺňať aspoň jednu z podmienok uvedených v § 11 ods. 4 písm. a) ZDP (napr. v príslušnom zdaňovacom období sa starala o vyživované maloleté dieťa do 3, resp. do 6 rokov veku dieťaťa). V prípade, ak by manželka spĺňala tieto podmienky iba časť roka, daňovník má nárok na NČZD na manželku vo výške 1/12 za kalendárny mesiac, na začiatku ktorého boli splnené uvedené podmienky. NČZD na manželku nie je možné uplatniť v prípade druha/družky.

Keďže životné minimum sa zvýšilo na sumu 214,83 eura, upravujú sa sumy NČZD na daňovníka a NČZD na manželku nasledovne:

- ak je základ dane daňovníka menší alebo rovný ako 19 936,22 eura (92,8 x 214,83), daňovník má nárok na NČZD vo výške 4 511,43 eura (21 x 214,83),
- ak je základ dane daňovníka väčší ako 19 936,22 eura, daňovník má nárok na NČZD v sume rozdielu 9 495,49 eura (44,2 x 214,83) a ¼ základu dane,
- ak je základ dane daňovníka menší alebo rovný ako 37 981,94 eura (176,8 x 214,83), daňovník má nárok na NČZD na manželku (manžela) vo výške 4 124,74 eura (19,2 x 214,83),
- ak je základ dane daňovníka väčší ako 37 981,94 eura, daňovník má nárok na NČZD na manželku (manžela) vo výške rozdielu 13 620,22 eura (63,4 x 214,83) a ¼ základu dane daňovníka.

Ak daňovník dosiahol čiastkový základ dane z príjmov podľa § 5 a zároveň aj z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2, o NČZD si zníži najskôr základ dane z príjmov podľa § 5. O prípadnú neuplatnenú časť nezdaniteľných častí následne zníži ČZD z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2.

Znížená hranica príjmov pre uplatnenie 15 % sadzby dane z príjmov

Od roku 2020 sa v ZDP zaviedla znížená sadzba dane z príjmov vo výške 15 %. Uplatnil si ju daňovník, ak jeho zdaniteľné príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2 nepresiahli v roku 2020 sumu 100 000 eur. Hranica pre uplatnenie sadzby dane z príjmov vo výške 15 % sa pre rok 2021 znížila, a to na sumu 49 790 eur. Daň sa vypočíta z ČZD z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2 zníženého o úhrn nezdaniteľných častí základu dane a o daňovú stratu.

UPOZORNENIE: Sadzbu dane vo výške 15 % nie je možné použiť na zdanenie príjmov zo závislej činnosti, príjmov z prenájmu, z použitia diela alebo použitia umeleckého výkonu, príjmov z kapitálového majetku ani z ostatných príjmov.

Zdaniteľnými príjmami sa rozumejú všetky peňažné aj nepenažné zdaniteľné príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2, o ktorých daňovník v roku 2021 účtoval v jednoduchom účtovníctve, alebo ktoré evidoval v daňovej evidencii. To znamená, aj príjmy, ktoré už boli zdanené daňou vyberanou zrážkou podľa § 43 ZDP (napr. vrátený preplatok z ročného zúčtovania zdravotného poistenia neznižený o daň zrazenú z týchto príjmov). Sumu týchto zdaniteľných príjmov na účely určenia sadzby dane uvádza daňovník v riadku 95 DPFO B. Do tohto riadku sa automaticky prenášajú zdaniteľné príjmy uvedené v riadku 39 DPFO B, ručne k týmto príjmom daňovník doplní prípadné zdaniteľné príjmy, z ktorých bola daň vybraná zrážkou.

Ak tieto zdaniteľné príjmy presiahli v roku 2021 sumu 49 790 eur, uplatní sa 19 % alebo 25 % sadzba dane v závislosti od výšky základu dane. Zníženú sadzbu dane vo výške 15 % nie je možné použiť, a to ani na časť základu dane do sumy 49 790 eur.

Príklad 1: Daňovník v roku 2021 vykázal ČZD z príjmov zo závislej činnosti vo výške 2 000 eur, ČZD z príjmov z prenájmu vo výške 3 200 eur (suma po uplatnení oslobodenia vo výške 500 eur) a ČZD z príjmov zo živnosti vo výške 20 000 eur. Celkové účtované zdaniteľné príjmy zo živnosti vrátane preplatku zo zdravotného poistenia nezniženého o zrážkovú daň sú vo výške 48 000 eur. Uplatňuje si NČZD na daňovníka a NČZD na manželku, pričom manželmi boli počas celého roka 2021 a manželka poberala celý rok 2021 iba rodičovský príspevok. Ako vypočíta svoju daňovú povinnosť?

Daňovník pri výpočte daňovej povinnosti vyčíslil samostatne súčet ČZD podľa § 4 ods. 1 písm. a) ZDP (z príjmov zo závislej činnosti, z príjmov z prenájmu, z použitia diela alebo použitia umeleckého výkonu a ostatných príjmov podľa § 8 ZDP) a samostatne podľa § 4 ods. 1 písm. b) ZDP (z príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti).

Pri vyčíslení ČZD podľa § 4 ods. 1 písm. a) zníži ČZD z príjmov zo závislej činnosti vo výške 2 000 eur o úhrn NČZD: NČZD na daňovníka vypočíta z úhrnu ČZD z príjmov zo závislej činnosti a zo živnosti, ktorý predstavuje sumu 22 000 eur. Keďže táto suma presahuje 92,8-násobok sumy ŽM (19 936,22 eura), NČZD na daňovníka sa uplatní vo výške

Sadzbu dane vo výške 15 % nie je možné použiť na zdanenie príjmov zo závislej činnosti, príjmov z prenájmu.

rozdielu 9 495,49 eura a ¼ základu dane (5 500 eur), t. j. 3 995,49 eura. NČZD na manželku uplatní v plnej výške 4 124,74 eura, keďže základ dane daňovníka je nižší ako 37 981,94 eura.

Celková suma NČZD je 8 120,23 eura. O túto sumu poníži najskôr ČZD zo závislej činnosti, t. j. 2 000 – 8 120,23 = 0 eur. K tejto sume pripočíta ČZD z príjmov z prenájmu vo výške 3 200 eur. Základ dane je vo výške 3 200 eur, na ktorý uplatní 19 % sadzbu dane, suma dane je 608 eur.

Pri vyčíslení ČZD podľa § 4 ods. 1 písm. b) odpočíta od ČZD z príjmov zo živnosti zvyšnú neuplatnenú NČZD vo výške 6 120,23 eura, t. j. 20 000 – 6 120,23 = 13 879,77 eura. Sadzbu dane uplatní vo výške 15 %, pretože celkové zdaniteľné príjmy zo živnosti (48 000 eur) nedosiahli sumu 49 790 eur. Suma dane je 2 081,97 eura.

Daňová povinnosť daňovníka je vo výške 2 689,97 eura (608 + 2 081,97).

Daňové straty

V DPFO B za rok 2021 sa upravila tabuľka pre vykázanie daňových strát za roky 2017 – 2020. Daňové straty vykázané v rokoch 2017 až 2019 uplatní v súlade ZDP účinného do 31. 12. 2019 a daňovú stratu vykazanú za zdaňovacie obdobie 2020 uplatní už podľa nových pravidiel.

Prehľad o daňových stratách a ich uplatnenie uvádza daňovník v DPFO B za rok 2021 v tabuľke na strane 5.

Daňové straty za roky 2017 a 2018 sa uvádzajú jednotlivo v stĺpcoch 47 a 48, pričom v r. 1 je uvedený rok, keď bola strata vykázaná a na r. 2 celá suma vykázanej daňovej straty z daného roku. V r. 3 uvedie daňovník sumu daňovej straty odpočítanej podľa § 24b zákona Lex korona a v r. 4 prípadný zostatok neuplatnenej daňovej straty, na odpočítanie ktorej má ešte nárok. Presnú sumu daňovej straty, ktorú v roku 2021 ide odpočítavať, uvedie daňovník v r. 5. Súčet takto zistených strát na ich odpočítanie z r. 5 uvedie do r. 49, pričom suma uvádzaná v r. 5 nemusí zodpovedať 1/4 vykázanej straty, ak bola časť daňovej straty odpočítavaná podľa § 24b zákona Lex korona. Ak daňovník neuplatňoval v roku 2019 odpočet daňovej straty podľa § 24b zákona Lex korona, vyplní len r. 1, 2 a 5. V takom prípade by mala suma odpočítavanej straty v r. 5 zodpovedať 1/4 vykázanej daňovej straty.

Daňová strata vykázaná za rok 2019 sa uvádza v riadku 50, suma odpočítavanej daňovej straty vo výške 1/4 sa uvedie v riadku 51.

Daňová strata za rok 2020 sa uvádza v stĺpci 52, v riadku 2 a v riadku 3 uvedie daňovník maximálnu výšku daňovej straty, ktorá môže byť odpočítaná. Táto suma však nemôže byť vyššia ako 50 % základu dane uvedeného v r. 45 DPFO. Daňovú stratu za rok 2020 si daňovník uplatní iba v prípade, ak rozdiel základu dane a daňových strát vykazaných za roky 2017 až 2019 je kladný.

Daňový bonus na dieťa

Daňovník má nárok na daňový bonus na dieťa, ak za rok 2021:

- dosiahol zdaniteľné príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2 (z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti) aspoň vo výške 3 738 eur (6-násobku minimálnej mzdy) a vykázal základ dane (čiastkový základ dane), alebo ak dosiahol zdaniteľné príjmy podľa § 5 (zo závislej činnosti) aspoň vo výške 3 738 eur. Pre splnenie podmienky výšky dosiahnutých príjmov sa príjmy zo závislej činnosti a príjmy z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti nespočítavajú.
- stará sa o nezaopatrené dieťa, ktoré s ním žije v domácnosti (dieťa vlastné, osvojené, dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu a dieťa druhého z manželov),
- nárok preukáže dokladmi, napr. kópiou rodného listu dieťaťa alebo potvrdením o návšteve školy, ak sa dieťa pripravuje na povolanie štúdiom.

Základná suma daňového bonusu sa určuje podľa sumy životného minima. Keďže sa suma životného minima zvýšila, zvýšila sa za rok 2021 aj suma daňového bonusu. Zároveň na rok 2021 platí, že čím je dieťa mladšie, tým je daňový bonus vyšší.

Mesačná suma daňového bonusu na dieťa za mesiace január až jún 2021 je vo výške:

- 23,22 eura pre dieťa od 6 rokov
- 46,44 eura (2-násobok DB) pre dieťa do 6 rokov (vrátane mesiaca, v ktorom dovŕši 6 rokov)

Mesačná suma daňového bonusu na dieťa za mesiace júl až december 2021 je vo výške:

- 23,22 eura pre dieťa od 15 rokov,
- 39,47 eura (1,7-násobok DB) pre dieťa od 6 do 15 rokov (vrátane mesiaca, v ktorom dovŕši 15 rokov),
- 46,44 eura (2-násobok DB) pre dieťa do 6 rokov (vrátane mesiaca, v ktorom dovŕši 6 rokov).

! **UPOZORNENIE:** Daňovníkovi od augusta do decembra 2021 nevzniká nárok na daňový bonus na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov, ak sa na dieťa v tomto období poskytovala dotácia na stravu.

Vyhlásenie o poukázaní podielu zaplatenej dane

Vo Vyhlásení o poukázaní podielu zaplatenej dane sa už nebude uvádzať právna forma ani adresa sídla prijímateľa. Uvedie sa už iba jeho IČO a obchodné meno.

Ing. Miroslava Horňáková

Osobitný spôsob úhrady DPH od roku 2022

V zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty (ďalej zákon o DPH) je s účinnosťou od 1. 1. 2022 doplnený nový § 69c Osobitný spôsob úhrady dane, tzv. split payment. Postupovať podľa neho môže odberateľ, platiteľ dane, ak sa chce vyhnúť riziku ručenia za daň.

Štandardný mechanizmus DPH spočíva v tom, že odberateľ zaplatí daň uvedenú na faktúre od tuzemského dodávateľa v cene zdaniteľného plnenia dodávateľovi. Pri využití split paymentu platiteľ dane dodávateľom fakturovanú sumu pri jej úhrade rozdelí. Dodávateľovi na jeho bankový účet zaplatí len základ dane a samotnú sumu DPH zaplatí na osobný účet daňovníka (ďalej OÚD), ktorý je vedený správcom dane pre dodávateľa. Odberateľ môže túto daň zaplatiť najneskôr pred doručením rozhodnutia o ručení za daň.

Pre odberateľa, platiteľa dane, je výhodné využiť osobitný spôsob úhrady dane, ak v čase vzniku daňovej povinnosti vedel alebo na základe dostatočných dôvodov uvedených v § 69 ods. 14 zákona o DPH vedieť mal alebo vedieť mohol, že celá daň alebo časť dane z tovaru alebo služby nebude zaplatená.

Dostatočným dôvodom podľa § 69 ods. 14 pre uplatnenie ručenia za daň je skutočnosť, že:

- protihodnota za plnenie uvedená na faktúre je bez ekonomického opodstatnenia neprimerane vysoká alebo neprimerane nízka,
- v čase vzniku daňovej povinnosti bol jeho štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu alebo spoločníkom štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu alebo spoločník platiteľa, ktorý dodáva tovar alebo službu,
- protihodnota za plnenie alebo jej časť bola zaplatená na iný účet vedený u tuzemského alebo zahraničného poskytovateľa platobných služieb ako bankový účet dodávateľa, ktorý bol v deň uskutočnenia platby zverejnený v zozname bankových účtov oznámených FR SR (za deň uskutočnenia platby sa považuje deň, keď platiteľ zadal poskytovateľovi platobných služieb pokyn k vkladu alebo prevodu finančných prostriedkov ako protihodnotu za plnenie na účet vedený u poskytovateľa platobných služieb).

Ak teda napríklad uhradí odberateľ za dodaný tovar alebo službu na iný bankový účet, ako je bankový účet dodávateľa, ktorý bol v deň platby zverejnený v zozname bankových účtov platiteľov DPH, správca dane môže od odberateľa požadovať úhradu dane uvedenej na faktúre, ktorú dodávateľ úplne alebo čiastočne nezaplatil. Odberateľ však

môže ručeniu za daň predísť, a to buď skontrolovať pri platbe protihodnoty, či platiteľ dane – dodávateľ oznámil číslo účtu, na ktorý požaduje úhradu, alebo využije nový inštitút rozdelenej platby dane, tzv. split payment.

Ak sa odberateľ rozhodne využiť split payment, platbu na OÚD dodávateľa je povinný označiť podľa vyhlášky MF SR č. 378/2011 Z. z. o spôsobe označovania platby dane tak, akoby ju platil sám dodávateľ. Vo variabilnom symbole uvedie prvé štyri čísla v tvare 1109, ktoré označujú DPH zaplatenú odberateľom za dodávateľa.

Následne môže dôjsť k situácii, že dodávateľ uhradí danú daň v lehote splatnosti (§ 78 zákona o DPH). Ak túto daň uvedenú na faktúre, ktorú je z dodania tovaru alebo služby povinný platiť dodávateľ, uhradí na OÚD aj odberateľ, bude táto daň daňovým preplatkom dodávateľa. Daňový úrad tento preplatok vráti dodávateľovi na oznámený účet. Odberateľ nebude mať možnosť požiadať o preúčtovanie, nakoľko za štandardných okolností by túto daň zaplatil v cene zdaniteľného plnenia dodávateľovi.

Ak daň dodávateľ nezaplatí, ale bude táto daň zaplatená odberateľom podľa § 69c zákona o DPH, použije sa na úhradu dane daň zaplatená odberateľom.

Na tento účel sa zaviedol aj nový zoznam platiteľov dane, v ktorom budú uvedené osobné účty daňovníkov. Tento zoznam zverejní FR SR na svojej webovej stránke, kde bude možné jednoducho vyhľadať OÚD svojich obchodných partnerov.

! **UPOZORNENIE:** V prípade, že sa odberateľ rozhodne využiť osobitný spôsob úhrady dane podľa § 69c zákona o DPH, mal by o tomto postupe dodávateľa informovať (zákon to však neustanovuje). V praxi je takáto komunikácia žiaduca, a to najmä z dôvodu správneho postupu účtovania.

Priklad: *Dodávateľ, slovenský platiteľ dane, dodá tovar odberateľovi, slovenskému platiteľovi dane, v cene 1 200 eur s DPH. Dodávateľ vyhotoví o dodaní faktúru, na ktorú uvedie číslo bankového účtu, ktoré neoznámil FR SR.*

Odberateľ, s cieľom predísť ručeniu za daň, sa rozhodne využiť inštitút rozdelenia platby dane. Na bankový účet

uvedený na faktúre zaplatí len sumu základu dane, t. j. 1 000 eur, a na osobný účet daňovníka (dodávateľa) vedenný u správca dane zaplatí sumu DPH uvedenú na faktúre, t. j. 200 eur. Záväzok odberateľa voči dodávateľovi je plne ponížený, a to vo výške 1 200 eur. Odberateľ zároveň informuje svojho dodávateľa, že sa rozhodol postupovať podľa § 69c zákona o DPH, a preto mu na jeho bankový účet uhrádza iba sumu základu dane a na jeho OÚD sumu DPH. Postupy účtovania pre JÚ neurčujú, ako má platiteľ dane postupovať v prípade, ak sa odberateľ rozhodne postupovať podľa § 69c zákona o DPH. Odberateľ a dodávateľ však môžu pri účtovaní postupovať nasledovne:

Postup účtovania na strane odberateľa

Odberateľ prijatú tuzemskú faktúru zaeviduje štandardne v knihe záväzkov vo výške 1 200 eur s DPH. Faktúru však uhradí na dvakrát. Prvou úhradou na bankový účet dodávateľa vo výške základu dane, druhou úhradou na OÚD, ktorý je vedený správcom dane pre dodávateľa, vo výške DPH.

V peňažnom denníku zaúčtuje úbytok peňažných prostriedkov z bankového účtu vo výške 1 200 eur:

Banka – Výdavok	VOZD – Zásoby	1 000
	VNZD – Zaplatená DPH	200

V knihe záväzkov poníži celý záväzok voči dodávateľovi vo výške 1 200 eur.

Postup účtovania na strane dodávateľa

Dodávateľ eviduje voči odberateľovi v knihe pohľadávok celkovú pohľadávku vo výške 1 200 eur. Na svoj bankový účet dostane iba 1 000 eur vo výške základu dane, čím pohľadávku voči odberateľovi v knihe pohľadávok poníži iba čiastočne. V peňažnom denníku účtuje:

Peňažný denník: Banka – Príjem	POZD – Príjem za tovar	1 000
-----------------------------------	------------------------	-------

Zároveň eviduje v knihe záväzkov záväzok voči daňovému úradu vo výške 200 eur. Vzhľadom k to, že odberateľ dodávateľa informoval, že sumu DPH zaplatil za neho priamo správcovi dane na jeho OÚD, môžu nastať u dodávateľa dve situácie:

1/ Dodávateľ DPH správcovi dane odvedie

Keďže zákon o DPH neustanovuje, že by v prípade využitia osobitného spôsobu úhrady dane podľa § 69c mala dodávateľovi zaniknúť povinnosť zaplatiť DPH, mal by si ju dodávateľ splniť. Dodávateľ účtuje v peňažnom denníku úhradu DPH daňovému úradu:

Peňažný denník: Banka – Výdavok	VNZD – Zaplatená DPH	200
------------------------------------	----------------------	-----

Zároveň v knihe záväzkov poníži záväzok voči DÚ.

Keďže DPH vo výške 200 eur odvedie na OÚD dodávateľ aj odberateľ za dodávateľa a zároveň si svoju povinnosť odvieť DPH splnil aj dodávateľ, bude správca dane voči dodávateľovi evidovať preplatok 200 eur. Dodávateľ zaeviduje v knihe pohľadávok pohľadávku voči DÚ vo výške 200 eur.

Ak daňový úrad v lehote na vrátenie daňového preplatku začne daňovú kontrolu, tento daňový preplatok vráti do desiatich dní od skončenia daňovej kontroly, ak sa daňovou kontrolou nezistil rozdiel vo výške tohto daňového preplatku. Inak vráti preplatok do desiatich dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Daňový úrad vráti daňový preplatok iba na oznámený bankový účet. Ak platiteľ dane svoj bankový účet ešte neoznámil, daňový úrad vráti preplatok do desiatich dní odo dňa, keď dodávateľ túto povinnosť dodatočne splnil. Po prijatí preplatku na bankový účet poníži dodávateľ pohľadávku voči DÚ a v peňažnom denníku zaúčtuje príjem peňažných prostriedkov:

Peňažný denník: Banka – Príjem	PNZD – DPH	200
-----------------------------------	------------	-----

Dodávateľ v knihe pohľadávok naďalej eviduje nevyrovnanú pohľadávku voči odberateľovi vo výške DPH 200 eur. Túto si vysporiada priamo v pohľadávke interným dokladom (v Alfe+ cez Vyrovnanie – Úhrada). Podkladom k internému účtovnému dokladu môže byť informácia o uhradení DPH odberateľom na OÚD dodávateľa, ktorú dodávateľ získa od odberateľa.

2/ Dodávateľ DPH správcovi dane neodvedie

Dodávateľ zníženie zvyšnej sumy pohľadávky voči odberateľovi a zníženie záväzku voči DÚ vysporiada priamo v knihe pohľadávok a v knihe záväzkov cez interný doklad (Vyrovnanie).

Čo v prípade, ak dodávateľ nemal informáciu o úhrade DPH odberateľom a prijatú platbu zaúčtoval ako čiastočnú úhradu?

Ak už dodávateľ zaúčtoval prijatú platbu za pohľadávku v peňažnom denníku ako preddavok za pohľadávku a následne dodávateľ získa informácie o priamej úhrade DPH na OÚD dodávateľa, vysporiada v peňažnom denníku zaúčtovanú čiastočnú úhradu pohľadávky ako storno hodnoty prislúchajúcej DPH z príjmu neovplyvňujúceho základ dane a v rovnakej hodnote zaúčtuje príjem ovplyvňujúci základ dane. Zároveň vysporiada pohľadávku v knihe pohľadávok.

Ing. Miroslava Horňáková

Odpočet daňovej straty v daňovom priznaní za rok 2021

V daňovom priznaní za rok 2021 postupuje daňovník pri odpočte daňových strát podľa § 30 a § 52zza ods. 16 zákona o dani z príjmov (ďalej ZDP). Daňové straty vykázané v rokoch 2017 až 2019 uplatní v súlade ZDP účinného do 31. 12. 2019 a daňovú stratu vykázanú za zdaňovacie obdobie 2020 uplatní už podľa nových pravidiel. Ako bude daňovník postupovať pri vykázaní a uplatnení daňových strát za roky 2017 až 2020 v DPFO za rok 2021?

Daňové straty podľa § 30 ZDP vykázané za roky 2017 až 2019

V daňovom priznaní za rok 2021 postupuje daňovník pri odpočte daňových strát vykázaných za zdaňovacie obdobia (ďalej ZO) 2017 až 2019 podľa § 30 ZDP účinného do 31. 12. 2019. Daňovník odpočíta od základu dane podľa § 6 ods. 1 a 2 ZDP daňové straty:

- počas 4 bezprostredne po sebe nasledujúcich ZO, nasledujúcich po ZO, v ktorom bola DS vykázaná,
- rovnomerne, najviac vo výške 1/4 za ZO,
- maximálne do výšky vyčísleného základu dane.

V prípade, že daňovník nevykáže dostatočný základ dane, na neodpočítanú časť DS definitívne stráca nárok. Neuplatnené časti DS totiž daňovník nemôže prenášať do odpočtu v nasledujúcich ZO.

Ak daňovník v DPFO B za rok 2019 uplatňoval odpočet DS za roky 2017 a 2018 podľa § 24b zákona Lex korona, ale neodpočítal ich v plnej výške, zostatok neuplatnených strát odpočíta v budúcich ZO počnúc rokom 2020.

Daňová strata podľa § 30 ZDP vykázaná za rok 2020

Pri odpočte DS vykázané za zdaňovacie obdobie 2020 už daňovník postupuje podľa nových pravidiel. Od základu dane daňovníka možno odpočítať DS vykázanú za ZO 2020 počas najviac piatich bezprostredne po sebe nasledujúcich ZO (tzn. v roku 2021 až 2025). Daňovník si môže uplatniť tento odpočet DS vykázané za ZO 2020 najviac do výšky 50 % základu dane (čiastkového základu dane) z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2.

Mení sa teda lehota odpočtu daňových strát z pôvodných 4 rokov na 5 rokov. Zároveň sa upúšťa aj od rovnomernosti ich uplatňovania. Doteraz, ak si daňovník neuplatnil 1/4 DS v nasledujúcom ZO, nárok na jej odpočet mu zanikol. Po novom si daňovník môže odpočítať stratu v ľubovoľnej

výške s dodržaním podmienky maximálne do výšky 50% základu dane. Ak nevykazuje dostatočný základ dane pre odpočet celej straty, nárok na odpočet straty nezaniká, je možné ju odpočítať v nasledujúcich rokoch.

! **UPOZORNENIE:** Mikrodaňovník má rovnako možnosť odpočítavať DS počas 5 po sebe nasledujúcich ZO, avšak na rozdiel od daňovníka, ktorý nie je mikrodaňovníkom, môže si ju uplatniť v ľubovoľnej výške (až do výšky 100 % základu dane). Túto možnosť však má až pri DS vykázaných najskôr za ZO 2021. To znamená, že stratu vykázanú za rok 2020 si môže odpočítať iba do výšky 50 % zo základu dane, rovnako ako ostatní daňovníci.

Vykázanie a uplatnenie daňových strát v DPFO B za rok 2021

Ak daňovník za ZO 2021 dosiahne dostatočný základ dane, môže si uplatniť odpočet DS za predchádzajúce ZO nasledovne:

- štvrtú 1/4 vykázanéj DS za rok 2017, resp. jej zostávajúcu časť,
- tretiu 1/4 vykázanéj DS za rok 2018, resp. jej zostávajúcu časť,
- druhú 1/4 vykázanéj DS za rok 2019,
- DS vykázanú za rok 2020 maximálne do výšky 50 % základu dane.

Príklad 1: Daňovník, FO, vykázal za rok 2017 daňovú stratu vo výške 2 000 eur a za rok 2018 DS vo výške 3 400 eur. V roku 2019 vykázal základ dane vo výške 1 950 eur a odpočítal v DPFO B daňové straty podľa § 24b zákona Lex korona nasledovne:

- z roku 2017 v plnej výške druhú, tretiu a štvrtú 1/4 DS, spolu 1 500 eur,
- z roku 2018 z prvej 1/4 zvyšnú sumu do výšky základu dane, t. j. 450 eur.

Za rok 2020 vykázal daňovú stratu vo výške 3 000 eur. Ako bude daňovník postupovať pri odpočte DS z roku 2017, 2018 a 2020 v roku 2021, ak dosiahol základ dane vo výške 1 500 eur? Ako bude postupovať pri odpočte DS v roku 2022, ak dosiahne základ dane vo výške 8 000 eur?

Rok 2021: Daňovník by v roku 2021 mohol odpočítať poslednú – štvrtú 1/4 DS z roku 2017, tretiu 1/4 DS z roku 2018 a DS z roku 2020 (maximálne do výšky 50 % základu dane). Zostatok neuplatnenej DS z roku 2017 je nulový, pretože štvrtú 1/4-nu DS z roku 2017 (500 eur) už daňovník uplatnil v roku 2019 v súlade s § 24b zákona Lex korona.

Z roku 2018 môže uplatniť tretiu 1/4 DS vo výške 850 eur. Daňovú stratu z roku 2020 môže uplatniť maximálne vo výške 50 % základu dane, t. j. 1 250 eur. Daňovník si najskôr odpočíta od základu dane DS z roku 2018 (1 500 eur – 850 eur) a od kladného rozdielu (650 eur) odpočíta stratu z roku 2020 (maximálne vo výške 50 % základu dane, t. j. 1 250 eur). Z daňovej straty z roku 2020 odpočíta 650 eur. Zostatok DS z roku 2020 na odpočítanie v ďalších štyroch rokoch je 2 350 eur.

Rok 2022: V roku 2022 môže daňovník odpočítať štvrtú 1/4 DS vykázanej v roku 2018, a to vo výške 850 eur. Daňovú stratu z roku 2020 môže uplatniť maximálne vo výške 50 % základu dane, t. j. 4 000 eur. Daňovník si najskôr odpočíta od základu dane DS z roku 2018 (8 000 eur – 850 eur) a od kladného rozdielu (7 150 eur) odpočíta zvyšok DS z roku 2020 (2 350 eur), maximálne však vo výške 50 % základu dane (4 000 eur). Od základu dane odpočíta celý zvyšok DS z roku 2020, t. j. 2 350 eur.

Príklad 2: Daňovník, FO, vykázal za roky 2017 a 2018 základ dane. Za rok 2019 vykázal DS vo výške 7 000 eur a za rok 2020 vykázal DS vo výške 3 000 eur. V roku 2021 dosiahol základ dane vo výške 2 000 eur. Ako bude postupovať pri odpočte DS v roku 2021 a v rokoch 2022 až 2025, ak v týchto rokoch dosiahne základ dane vo výške 1 000 eur?

Rok 2021: Z roku 2019 môže uplatniť druhú 1/4 DS vo výške 1 750 eur. Daňovú stratu z roku 2020 môže uplatniť maxi-

málne vo výške 50 % základu dane, t. j. 1 000 eur. Daňovník si najskôr odpočíta od základu dane DS z roku 2019 (2 000 eur – 1 750 eur) a od kladného rozdielu (350 eur) odpočíta DS z roku 2020 (maximálne vo výške 50 % základu dane). Z daňovej straty z roku 2020 odpočíta 350 eur. Zostatok DS z roku 2020 na odpočítanie v ďalších štyroch rokoch je 2 650 eur.

Rok 2022: V roku 2022 môže daňovník odpočítať tretiu 1/4 DS vykázanej v roku 2019, a to vo výške 1 750 eur. Keďže základ dane daňovníka je iba vo výške 1 000 eur, z tretej 1/4 DS z roku 2019 uplatní iba 1 000 eur. Zvyšok z tretej 1/4 (750 eur) si v ďalších rokoch uplatniť nemôže, stráca naň nárok. Rovnako si v roku 2022 neuplatní ani DS z roku 2020.

Rok 2023: V roku 2023 môže daňovník odpočítať štvrtú 1/4 DS vykázanej v roku 2019, a to vo výške 1 750 eur. Keďže základ dane daňovníka je iba vo výške 1 000 eur, zo štvrtej 1/4 DS z roku 2019 uplatní iba 1 000 eur. Zvyšok vo výške 750 eur si už v ďalších rokoch uplatniť nemôže. Rovnako si v roku 2023 neuplatní ani DS z roku 2020.

Rok 2024: Daňovník si v roku 2024 môže uplatniť zvyšnú neuplatnenú DS z roku 2020 (2 650 eur) maximálne vo výške 50 % základu dane (500 eur). Zostatok DS z roku 2020 na uplatnenie v ďalšom roku je vo výške 2 150 eur.

Rok 2025: Rok 2025 je posledný rok, v ktorom si môže daňovník uplatniť DS z roku 2020. Uplatniť si môže DS maximálne vo výške 50 % základu dane (500 eur). Na zostatok neuplatnenej DS z roku 2020 vo výške 1 650 eur stráca nárok.

Príklad 3: Daňovník, FO, vykázal za rok 2017 základ dane a za rok 2018 DS vo výške 5 000 eur. V roku 2019 vykázal základ dane 4 000 eur a odpočítal DS z roku 2018 podľa § 24b zákona Lex korona vo výške 4 000 eur (celé tri štvrtiny a z poslednej 1/4 250 eur). V roku 2020 vykázal DS vo výške 1 000 eur. Ako bude postupovať pri odpočte DS v roku 2021, ak dosiahol základ dane 10 000 eur?

Daňovník v roku 2021 nemôže uplatniť DS z roku 2018, pretože túto už odpočítal v DPFO B za rok 2019 v súlade s § 24b zákona Lex korona. Zvyšnú neodpočítanú časť DS (1 000 eur zo štvrtej 1/4) môže odpočítať až v roku 2022. Daňovník môže v roku 2021 odpočítať celú DS z roku 2020 vo výške 1 000 eur, pretože táto nie je vyššia ako 50 % základu dane (5 000 eur).

Ing. Miroslava Horňáková

Daňový bonus na dieťa

Daňový bonus na dieťa predstavuje pre daňovníka daňové zvýhodnenie, o ktoré si môže znížiť vypočítanú daň z príjmov fyzickej osoby.

Podmienky uplatnenia nároku na daňový bonus na dieťa, ako aj jeho výšku upravuje § 33 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“).

Nárok na daňový bonus

Nárok na daňový bonus má každý daňovník, ktorý spĺňa nasledovné podmienky:

- dosiahol zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti (zamestnania) aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy **alebo** dosiahol zdaniteľné príjmy z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy a **vykázal základ dane** (čiastkový základ dane),
- vyživuje nezaopatrené dieťa, ktoré žije s ním v domácnosti, pričom sa môže jednať o dieťa vlastné, osvojené, dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu a dieťa druhého z manželov,
- preukáže nárok príslušnými dokladmi (kópiou rodného listu dieťaťa alebo potvrdením o návšteve školy, ak sa pripravuje na povolanie štúdiom).

V roku 2021 predstavuje 6-násobok minimálnej mzdy sumu **3 738 eur**, **v roku 2022** ide o sumu **3 876 eur**.

Pre splnenie podmienky výšky dosiahnutých príjmov sa príjmy zo závislej činnosti a príjmy z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti **nespočítavajú**. Zdaniteľné príjmy môžu byť dosiahnuté aj zo zdrojov v zahraničí.

Výška daňového bonusu

Suma daňového bonusu na vyživované dieťa sa stanovuje v závislosti od výšky životného minima. **Za rok 2021** je mesačná suma daňového bonusu stanovená nasledovne:

- do 6 rokov veku dieťaťa mesačne 46,44 eura (2-násobok základnej sumy). Dvojnásobná suma daňového bonusu sa vypláca na deti do dovŕšenia veku 6 rokov, avšak poslednýkrát za mesiac, v ktorom dieťa dovŕši vek 6 rokov,
- nad 6 rokov veku dieťaťa za mesiace január až jún 2021 v sume 23,22 eura,

- nad 6 rokov do 15 rokov veku dieťaťa za mesiace júl až december 2021 v sume 39,47 eura,

Daňovník vyživujúci dieťa vo veku od 6 do 15 rokov má **od 1. 8. 2021 možnosť sa rozhodnúť**, či bude poberať daňový bonus na dieťa v sume 39,47 eura, alebo či si uplatní dotáciu na stravovanie dieťaťa. Ak sa rozhodne pre využitie tzv.

obedov zadarmo, stráca nárok na daňový bonus.

- nad 15 rokov veku dieťaťa za mesiace júl až december 2021 v sume 23,22 eura.

Daňovník má možnosť sa rozhodnúť, či bude poberať daňový bonus na dieťa, alebo či si uplatní dotáciu na stravovanie dieťaťa.

Dokladovanie nároku na daňový bonus v daňovom priznaní

Daňovník, ktorý si uplatňuje daňový bonus na vyživované dieťa cez podané daňové priznanie, je **povinný k daňovému priznaniu priložiť** doklady preukazujúce nárok na daňový bonus, a to:

- kópiu rodného listu dieťaťa alebo výpisu z rodného listu, alebo dokladu o osvojení dieťaťa, alebo sobášneho listu, a to iba v prípade, ak ho daňovník správcovi dane nepredložil v predchádzajúcich rokoch,
- potvrdenie školy, že dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom, ak dieťa študuje na strednej škole alebo vysokej škole (ak dieťa skončilo povinnú školskú dochádzku), alebo potvrdenie príslušného úradu o poberaní prídavku na vyživované dieťa, a to iba v prípade, ak dieťa študuje na škole, ktorá nie je evidovaná v sieti škôl SR (napríklad ak študuje na škole v zahraničí),
- potvrdenie príslušného úradu o tom, že dieťa sa považuje za vyživované a nemôže sa sústavne pripravovať na povolanie štúdiom alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre chorobu alebo úraz, alebo potvrdením príslušného úradu o poberaní prídavku na vyživované dieťa.

Príklad č. 1: Zamestnanec si uplatnil u zamestnávateľa daňový bonus na 5-ročné dieťa za obdobie 1. – 4./2021 vo výške 185,76 eura. K 30. 4. 2021 zamestnanec ukončil pracovný pomer a do konca roka 2021 bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce. Príjmy zo zamestnania vo výške 3 400 eur si vysporiada podaním daňového priznania za rok 2021. Čo s vyplateným daňovým bonusom? Musí ho daňovník vrátiť, keďže jeho celkové zdaniteľné príjmy za rok 2021 nedosiahli sumu 3 738 eur?

Odpoveď: Ak bol zamestnancovi daňový bonus uplatnený mesačne a zamestnanec za celý rok nedosiahol hranicu ročného príjmu, pri podaní daňového priznania o mesačne vyplatený daňový bonus nepríde. Daňovník ho vrátiť nemusí, nakoľko pri mesačnom uplatnení mu naň nárok vznikol. Daňový bonus za zvyšné mesiace (v našom príklade za 8 mesiacov) si môže uplatniť len druhý z rodičov, a to pri splnení podmienky dosiahnutia ročného hraničného príjmu.

! **UPOZORNENIE:** Ak by si zamestnanec neuplatňoval daňový bonus mesačne a za rok nedosiahol hranicu ročného zdaniteľného príjmu, daňový bonus mu v daňovom priznaní uplatnený nebude za žiadny mesiac. Uplatniť by si ho mohol len druhý z rodičov.

Príklad č. 2: *Daňovník mal za rok 2021 zdaniteľné príjmy zo zamestnania vo výške 1 760 eur, daňový bonus si u zamestnávateľa neuplatnil. Okrem príjmov zo zamestnania dosiahol za rok 2021 aj príjem z podnikania vo výške 1 920 eur, pričom vykázal základ dane. Môže si uplatniť nárok na daňový bonus na svoje vyživované dieťa v daňovom priznaní?*

Odpoveď: Nie, daňovníkovi nevzniká nárok na daňový bonus, lebo za rok 2021 nedosiahol zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti alebo z podnikania vo výške 3 738 eur. Príjmy zo závislej činnosti a z podnikania sa pre splnenie podmienky výšky dosiahnutých príjmov nespočítavajú.

Príklad č. 3: *Živnostník dosiahol v roku 2021 príjmy z podnikania vo výške 6 250 eur, pričom vykázal stratu vo výške 215 eur. Môže si v daňovom priznaní uplatniť nárok na daňový bonus na svoje vyživované dieťa?*

Odpoveď: Daňovník síce dosiahol za rok 2021 príjmy z podnikania vo výške aspoň 6-násobku minimálnej mzdy, napriek tomu si nemôže uplatniť v daňovom priznaní daňový bonus, a to z dôvodu, že nevykázal základ dane (mal stratu).

Príklad č. 4: *Daňovníkovi uplatnil zamestnávateľ daňový bonus mesačne za mesiace január až apríl. Od mája daňovník začal podnikať. Po skončení zdaňovacieho obdobia si chce daňovník v daňovom priznaní uplatniť zvyšnú časť daňového bonusu, na ktorú mu vznikol nárok. Je daňovník povinný priložiť prílohy k daňovému priznaniu preukazujúce vznik nároku na daňový bonus, aj keď ich predložil zamestnávateľovi?*

Odpoveď: Ak si chce daňovník uplatniť daňový bonus v podávanom daňovom priznaní, je povinný preukázať vznik nároku príslušnými dokladmi, a to aj napriek tomu, že mu na základe tých dokladov už za časť roka uplatnil daňový bonus zamestnávateľ. Rodný list dieťaťa daňovník predkladá iba v prípade, ak ho správcom dane nepredložil v predchádzajúcich rokoch, potvrdenie školy, že dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom, ak dieťa študuje na strednej škole alebo vysokej škole (ak dieťa skončilo povinnú školskú dochádzku), alebo potvrdenie príslušného úradu o poberaní prídavku na vyživované dieťa, iba v prípade, ak dieťa študuje na škole, ktorá nie je evidovaná v sieti škôl SR (napríklad ak študuje na škole v zahraničí).

Príklad č. 5: *Študent skončí v júni vysokoškolské štúdium prvého stupňa, v septembri sa zapíše na vysokoškolské štúdium druhého stupňa. Patrí rodičovi daňový bonus v období medzi prvým a druhým stupňom štúdia?*

Odpoveď: V zákone o prídavku na dieťa je vymedzené obdobie sústavnej prípravy na povolanie, ktorým je aj obdobie po skončení vysokoškolského štúdia prvého stupňa do zápisu na vysokoškolské štúdium druhého stupňa. Preto rodičovi vzniká nárok na daňový bonus aj v tomto období.

Mgr. Jaroslava Svrčková

Vysporiadanie neuhradených faktúr

Evidujete ku koncu roka vystavené faktúry, ktoré vám zákazník neuhradil včas alebo vôbec? Viete, ako sa s nimi vysporiadať, ak ste sa ich už rozhodli „zbaviť“? A čo spraviť, ak vám dodávateľ odpustí úhradu vášho záväzku? Riešenie aj týchto situácií si priblížime z pohľadu zákona o dani z príjmov (ďalej ZDP).

1. Vystavené faktúry (pohľadávky)

V prípade, že evidujete neuhradené pohľadávky po splatnosti, je v prvom kroku vysoko odporúčané odberateľa najprv neformálne kontaktovať a požiadať ho o ich zaplatenie. Ak aj napriek upozorneniu nedôjde k úhrade, potom je vhodné zaslať mu písomnú upomienku.

S vymáhaním pohľadávky vám môže pomôcť aj iná právnická alebo fyzická osoba. Províziu, ktorú jej v tomto prípade zaplatíte, je možné uznať ako daňový výdavok, najviac však do výšky 50 % z vymoženej pohľadávky.

Príklad 1: Daňovník A poveril vymáhaním svojej pohľadávky advokátsku kanceláriu. Menovitá hodnota (ďalej MH) pohľadávky bola 5 000 eur. V roku 2021 advokátska kancelária vymohla 2 700 eur a za svoje služby si vyfakturovala odmenu 1 700 eur. Je provízia za vymáhanie pohľadávky daňovým výdavkom v roku 2021?

V roku 2021 bude daňovým výdavkom iba provízia vo výške 1 350 eur (t. j. 50 % z 2 700 eur), suma 350 eur zvyšuje základ dane z príjmov.

Pokiaľ však odberateľ aj napriek niekoľkým upomienkam svoj dlh neuhradí, potom má podnikateľ právo si svoje plnenie vymáhať súdnou cestou. Súdna vymáhateľnosť pohľadávok je však časovo obmedzená. Ak nie je stanovená osobitná lehota, potom u pohľadávok vzniknutých v zmysle Občianskeho zákonníka je časové obmedzenie (tzv. premlčacia lehota) všeobecne stanovené na 3 roky. Obdobne to platí aj pri pohľadávkach, na ktoré sa vzťahuje Obchodný zákonník, kde vo všeobecnosti ide o 4-ročnú premlčaciu lehotu.

Ak podnikateľ nepodá žalobu na súde včas, t. j. v rámci plynutia premlčacej doby, potom môže dlžník vzniesť námietku premlčania a súd veriteľovi právo z plnenia pohľadávky neprizná. Pohľadávka sa uplynutím lehoty stáva právne nevymáhateľnou, avšak nezaniká. Zaniknúť môže dobrovoľným splnením dlhu veriteľovi, postúpením pohľadávky novému veriteľovi, vyradením (odpisom) z účtovníctva/evidencie, vzájomným zápočtom pohľadávok a záväzkov a pod.

V ďalšom texte sa budeme venovať niektorým z najčastejších spôsobov zaniknutia vlastnej pohľadávky.

Postúpenie vlastnej pohľadávky inému veriteľovi

Ide o formu predaja pohľadávky, keď pôvodná pohľadávka prechádza od pôvodného veriteľa (postupcu) na nového veriteľa (postupníka) a je nahradená novou pohľadávkou voči postupníkovi. Postúpená môže byť iba existujúca nepremľčaná pohľadávka.

Postúpenie vlastnej pohľadávky u postupcu je upravené v § 17 ods. 12 písm. a) ZDP, v zmysle ktorého sa jeho základ dane z príjmov zvýši o MH postúpenej pohľadávky. To platí aj v prípade, ak postupca postúpi pohľadávku za cenu nižšiu, ako je jej MH. Túto úpravu základu dane z príjmov vykoná postupca vždy v tom zdaňovacom období, v ktorom došlo k postúpeniu pohľadávky (bez ohľadu na skutočnosť, kedy postupca obdržal príjem z jej postúpenia). Ak by sa postupca dohodol s postupníkom na cene vyššej ako je MH pohľadávky, do základu dane z príjmov zahrnie aj rozdiel medzi vyššou „predajnou“ cenou pohľadávky a jej MH.

Príklad 2: Daňovník A, účtujúci v systave jednoduchého účtovníctva (ďalej JÚ), sa 20. 6. 2021 zmluvne dohodol na postúpení pohľadávky v MH 3 000 eur s daňovníkom B za cenu 2 700 eur. Daňovník B uhradil postúpenú pohľadávku 12. 7. 2021. Ako daňovník A zaúčtuje a upraví svoj základ dane z príjmov za rok 2021?

	Dátum	Text	Suma v eur
Kniha pohľadávok (ďalej KP)	20. 6. 2021	zánik pohľadávky v MH	3 000
	20. 6. 2021	vznik pohľadávky z postúpenia voči daňovníkovi B v dohodnutej cene	2 700
	12. 7. 2021	zánik pohľadávky z postúpenia z dôvodu jej úhrady	2 700
Peňažný denník (ďalej PD)	12. 7. 2021	príjem za postúpenú pohľadávku	2 700
	31. 12. 2021	účtovná uzávierková operácia (ďalej ÚUO) – rozdiel medzi MH pohľadávky a príjmom z jej postúpenia	300

Príklad 3: Daňovník A, účtujúci v systave JÚ, sa 29. 11. 2021 zmluvne dohodol na postúpení pohľadávky v MH 3 000 eur s daňovníkom B za cenu 2 700 eur. Daňovník B uhradil postúpenú pohľadávku 12. 1. 2022. Ako daňovník A zaúčtuje a upraví svoj základ dane z príjmov za rok 2021?

	Dátum	Text	Suma v eur
KP	29. 11. 2021	zánik pohľadávky v MH	3 000
	29. 11. 2021	vznik pohľadávky z postúpenia voči daňovníkovi B v dohodnutej cene	2 700
	12. 1. 2022	zánik pohľadávky z postúpenia z dôvodu jej úhrady	2 700
PD	31. 12. 2021	ÚUO – MH postúpenej pohľadávky	3 000

Pozn.: V roku 2022 sa príjem z postúpenej pohľadávky vo výške 2 700 eur do základu dane z príjmov už nezahrnie, pretože v roku 2021 bola táto suma v podstate zdanená u postupcu pri postúpení pohľadávky.

Odpis vlastnej pohľadávky

Odpísať možno premlčanú pohľadávku, ale aj takú, ktorej premlčacia lehota stále trvá. Postup odpisu vlastnej pohľadávky je upravený v § 17 ods. 12 písm. b) ZDP a môže mať rôzny vplyv na základ dane z príjmov. Závisí to totiž od samotného dôvodu, pre ktorý sa daňovník rozhodne upustiť od jej vymáhania. ZDP v § 19 ods. 2 písm. h) bod 1 – 5 stanovuje podmienky, keď možno odpis trvalo nevyožiteľnej pohľadávky považovať za daňový.

Postup pri odpise vlastnej pohľadávky v závislosti od skutočnosti, či podmienky podľa ZDP sú naplnené alebo nie, je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Daňovník	Splnené podmienky ZDP	Nesplnené podmienky ZDP
účtujúci v sústave JÚ	<ul style="list-style-type: none"> KP: zánik pohľadávky v MH základ dane z príjmov neupravuje, nie je potreba účtovať v PD 	<ul style="list-style-type: none"> KP: zánik pohľadávky v MH v účtovnom období, v ktorom sa rozhodne upustiť od vymáhania pohľadávky, zaúčtuje v PD v rámci ÚUO ostatný príjem zahrnovaný do základu dane vo výške MH pohľadávky <p>Pozn.: Ak by daňovník v budúcnosti prijal úhradu svojej už odpísanej pohľadávky, potom v PD zaúčtuje príjem, ktorý nemá vplyv na základ dane z príjmov.</p>
uplatňujúci preukázateľné výdavky	<ul style="list-style-type: none"> evidencia pohľadávok: zánik pohľadávky v MH základ dane z príjmov neupravuje 	<ul style="list-style-type: none"> evidencia pohľadávok: zánik pohľadávky v MH evidencia príjmov: navýšenie príjmov o MH pohľadávky
uplatňujúci paušálne výdavky	<ul style="list-style-type: none"> evidencia pohľadávok: zánik pohľadávky v MH základ dane z príjmov neupravuje 	<ul style="list-style-type: none"> evidencia pohľadávok: zánik pohľadávky v MH evidencia príjmov: navýšenie príjmov o MH odpísanej pohľadávky a z takto zvýšených príjmov vypočíta percentuálne výdavky

UPOZORNENIE: V prípade odpisu pohľadávky spĺňajúcej podmienky podľa § 19 ods. 2 písm. h) bod 1 – 5 ZDP musí mať daňovník k dispozícii dokumenty preukazujúce túto skutočnosť.

Príklad 4: Daňovník A, uplatňujúci paušálne výdavky, eviduje pohľadávku voči daňovníkovi B, ktorý zomrel a nezostal po ňom žiadny majetok. Ako postupuje daňovník A pri odpise pohľadávky, ktorú nemožno uspokojiť ani vymáhaním od dedičov, keďže porúčiteľ nezanechal majetok?

Na základe právoplatného uznesenia súdu zaeviduje daňovník A v evidencii pohľadávok zánik svojej pohľadávky v MH. Takýto odpis pohľadávky spĺňa podmienky podľa ZDP, a teda nemá vplyv na základ dane z príjmov.

Príklad 5: Daňovník A, účtujúci v JÚ, eviduje voči daňovníkovi B pohľadávku v MH 500 eur. Keďže daňovník B nereaguje na výzvy, dňa 30. 6. 2021 sa daňovník A rozhodol pohľadávku už ďalej nevymáhať a vyradiť ju zo svojho účtovníctva. Ako bude daňovník A postupovať pri vyčíslení základu dane z príjmov?

Dňa 30. 6. 2021 zaúčtuje v KP zánik pohľadávky vo výške 500 eur. Keďže nie sú splnené podmienky v ZDP pre daňový odpis pohľadávky, v rámci ÚUO zaúčtuje dňa 31. 12. 2021 v PD ostatný príjem vo výške 500 eur ovplyvňujúci základ dane z príjmov.

2. Prijaté faktúry (záväzky)

Záväzok z prijatých plnení je potrebné evidovať v knihe/ evidencii záväzkov do času jeho plnej úhrady, kedy zaniká, a tým v podstate ovplyvní aj základ dane z príjmov. Okrem toho, záväzok môže zaniknúť aj vzájomným započítaním s pohľadávkami, pri skončení podnikania alebo pozastavení prevádzkovania živnosti a jej neobnovení do lehoty na podanie daňového priznania, prípadne odpustením dlhu (alebo jeho časti).

Ak dodávateľ odpustí svojmu odberateľovi úhradu záväzku, potom podľa § 6 ods. 5 písm. d) ZDP je odberateľ (dlžník) povinný medzi svoje zdaniteľné príjmy z podnikania zahrnúť aj výšku takto odpusteného dlhu alebo jeho časti. Výška odpusteného dlhu alebo jeho časti sa zahrnie do základu dane z príjmov dlžníka v tom zdaňovacom období, v ktorom bol dlh odpustený.

Ak vám však v účtovníctve/evidencii „visia“ neuhradené došlé faktúry, potom vedzte, že váš dodávateľ môže využiť postup vymáhania svojej pohľadávky popísaný vyššie.

Ing. Kristína Tašková

7 znakov

ambiciózných ľudí

Majú ciele a výzvy

Ambiciózni ľudia majú mapu a vedia, ako sa dostať do cieľa. Ambícia ich vedie k objavovaniu nových a lepších spôsobov, ako dosiahnuť úspech. Typickým kľúčovým znakom ambiciózných ľudí je vytrvalosť.

Sú schopní riskovať

Ambícia je kvalita človeka, ktorá spája schopnosť byť odvážnym, kontrolovať strach a čeliť svetu plnému ťažkostí. Ambiciózni ľudia napriek všetkým problémom naďalej pracujú a sú schopní prevziať riziká, ktoré by ostatní ľudia považovali za neprijateľné. Čím väčšia je výzva, tým väčšie je nasadenie, ktoré do úloh vkladajú.

Nechvália sa svojimi úspechmi

Ambiciózni ľudia vedia, že ich osobný a pracovný plán je súkromný a že nič nezískajú, ak ho budú vysvetľovať iným. Rozvážnosť je vlastnosťou ľudí, ktorí sú odhodlaní realizovať svoje projekty.

Sú proaktívni

Poznáte pojem prokrastinácia? V dnešnej dobe bežná záležitosť, keď máme tendenciu nechať na zajtra to, čo by sme mohli urobiť dnes. Lenivosť nám bráni v napredovaní. Ambiciózni ľudia pracujú a nečakajú, kým bude všetko dokonale zladené. Byť ambiciózny neznamená len „mať nápady“, ale ich aj realizovať.

Zvyšujú svoju kreativitu

Ambície znamenajú schopnosť získavať nové poznatky a vedieť ich kombinovať pri vytváraní nových nápadov, služieb a produktov. Ambiciózni ľudia túto zručnosť ovládajú dokonale, vždy majú nejaké eso v rukáve.

Sú obklopení efektívnym tímom

Skvelé projekty možno rozvíjať len s výkonnými, inteligentnými a angažovanými tímami. Často sa hovorí, že sme priemerným úspechom piatich ľudí, s ktorými sme najviac v každodennom kontakte. Je to síce len teória, no môže v nej byť časť pravdy.

Súťažia sami so sebou, nie s ostatnými

Správne chápaná ambícia je taká, ktorú majú ľudia, ktorí sa snažia deň čo deň zlepšovať. Neskrotné ambície nás môžu viesť k tomu, že budeme vždy dávať svojich konkurentov do centra pozornosti, čo nie je veľmi zdravé, ani produktívne. Ak sa chcete zlepšiť a dosiahnuť svoje ciele, analyzujte svoju vlastnú prácu a postoje – to je kľúč k úspechu.

